

Ornitologické pozorovania

Ornithological observations

Ďalšou časťou Ornitologických pozorovaní pokračujeme v publikovaní avifaunistických materiálov z územia Slovenska. Údaje sú spracované rovnako ako v predchádzajúcich častiach, ktoré vyšli v časopise Tichodroma. V tejto časti Ornitologických pozorovaní uverejňujeme staršie údaje z rôznych rukopisných archívnych materiálov. Ide o údaje z lokalít, ktoré zanikli, alebo zmenili svoj pôvodný charakter. Za názvom lokality je v zátvorke uvedený štvorec Databanky fauny Slovenska.

- *Accipiter gentilis*: 14. 4. 1974 Bodíky (8070) obsadené hniezdo (samica sedí na násade), 17. 5. 1975 na tej istej lokalite v hniezde 4 ks násada, 16. 5. 1976 na tej istej lokalite v hniezde 2 pull. asi 3 dni staré, 19. 4. 1979 na tej istej lokalite obsadené hniezdo (samica lieta okolo); 22. 4. 1979 Bodíky (8070) obsadené hniezdo na ďalšej lokalite (samica lieta okolo); 9. 5. 1975 Bratislava – Rusovce (7969) v hniezde 2 pull. asi 7–8 dní staré a 2 hluché vajcia, 30. 5. 1976 na tej istej lokalite obsadené hniezdo (samica s pokrikom lieta okolo); 21. 4. 1976 Šamorín (7969) v hniezde 3 ks násada; 22. 4. 1976 Horný Bar – Šuľany (8070) obsadené hniezdo (samica sedí na násade), 30. 4. 1979 na tej istej lokalite obsadené hniezdo (samec vyletel z hniezda); 16. 4. 1979 Bratislava – Podunajské Biskupice (7969) „Poľovnícky les“ obsadené hniezdo (samica sedí na násade); 22. 7. 1979 Gabčíkovo (8171) „Isztragov“ 2 vyvedené mláďatá sa ozývajú pri hniezde. Všetko – P. Rác. Nález hniezd pochádzajú z podunajských lužných lesov.
- *Acrocephalus schoenobaenus*: Čičov (8272) ostricové lúky severozápadne od obce: jún 1955 a máj 1968 spieva viac samcov – A. Stollmann. Lokalita zanikla výstavbou rybníkov. Čiližská Radvaň (8172) „Čiližské močiare“ 26. 5. 1960 hniezda s 3 × 5 ks násadami, 28. 5. 1960 hniezdo so 6 ks násadou – F. Matoušek & B. Matoušek (coll. SNM-PM Bratislava). Zaniknutá lokalita.
- *Ardea purpurea*: 25. 5. 1961 Gabčíkovo (8070) mŕtve rameno „Rákászó“ volavky purpurové (presnejšia početnosť nebola zistená) zaletujú do trstia, 8. 7. 1972 Čičov (8272) „Čičovské mŕtve rameno“ pozorované 1–2 páry na hniezdnej lokalite – A. Stollmann.
- *Aythya ferina*: 12. 12. 1971 Moča (8276) asi 35 ex. na Dunaji – A. Sághy.
- *Burhinus oedicnemus*: 12. 6. 1949 Siladice (7672) hniezdi najmenej 1 pár na štrkovom ostrove Váhu (krúžkovaný 1 pull. asi 2–3 dni starý), 2. 6. 1952 hniezdenie na tejto lokalite nezistené – F. Matoušek; 31. 5. 1973 kontrola hniezdných lokalít ležiakov, rybárov riečnych a rybárov malých na Váhu pri Siladiciach (7672) a Seredi (7672, 7772), všetky hniezdne lokality už boli zaniknuté – B. Matoušek.
- *Ciconia nigra*: 19. 4. 2009 Dobrohošť (8070) lužný les „Görbe“ (rkm 1840,5) rozostavané hniezdo na streche poľovníckeho posedu (z terového papiera) 6,5 m vysoko. V hniezde je čerstvá výstielka z machu, 1 ex. sa zdržuje pri hniezde. Pri druhej kontrole hniezdo nebolo dostavené – P. Rác. V nasledujúcom roku 21. 3. 2010 v blízkosti pozorované 2 ex. (asi pár) – D. Horal, ale k zahniezdeniu nedošlo – P. Rác.
- *Circus aeruginosus*: 8. 7. 1972 Čičov (8272) „Čičovské mŕtve rameno“ adult. pár a 4 vyspelé juv. pri hniezde – A. Stollmann.
- *Circus pygargus*: Čičov (8272) ostricové lúky severozápadne od obce: 3. 5. 1968 pozorovaný 1 pár – A. Stollmann, 10. až 13. 6. 1968 pozorovaný loviaci pár – B. Beneš, 5. a 6. 5. 1969 pozorovaný 1 pár – A. Stollmann.
- *Coloeus monedula*: 6. 5. 1949 Trhová Hradská (8072) v okolí obce hniezdi viac párov v dutinách vrúb – A. Stollmann.
- *Columba palumbus*: 22. 1. 1955 Zlatná na Ostrove

- (8273) 2 ex. – P. Parcsetich.
- *Cuculus canorus*: 14. 6. 1963 Gabčíkovo (8171) mŕtve rameno „Nagyverdő“ hniezdo *Acrocephalus arundinaceus* s operenou mladou kukučkou – F. Matoušek & B. Matoušek.
  - *Cygnus olor*: 16. 3. 1988 Klátovské rameno Malého Dunaja medzi Horným Mýtom a Trhovou Hradskou (8072) pár labutí stavia hniezdo, máj 1988 rybníky pri Boheľove (8072) hniezdia 3 páry – M. Deraj.
  - *Dendrocopos minor*: nálezy hniezd v podunajských lužných lesoch (vždy obsadená hniezdna dutina, vtáky vletujú do dutiny): 17. 5. 1979 Bratislava – Podunajské Biskupice (7969) kŕmenie mláďat, 20. 5. 1979 Kalinkovo (7969), 9. 5. 1981 Čičov (8272), 26. 5. 1985 Hamuliakovo (7969) kŕmenie mláďat, 23. 5. 1986 Šamorín (7969) kŕmenie mláďat, 27. 5. 1988 Bodíky (8070) kŕmenie mláďat, 22. 4. 1989 Gabčíkovo (8171), 5. 5. 1991 Gabčíkovo (8171) – P. Rác, 8. 5. 1991 Baka (8170), 9. 4. 1993 Baka (8170) – M. Bohuš, máj 1997 Bodíky (8170) – B. Roková, 11. 4. 1998 Baka (8170), 1. 5. 1998 Baka (8170), 15. 4. 2000 Čičov (8272), 21. 4. 2000 Kližská Nemá (8272), 7. 5. 2002 Bodíky (8170), 2. 5. 2004 Gabčíkovo (8171) – P. Rác. Hniezdne dutiny boli vytesané vždy v suchých konároch a kmeňoch topoľov a vŕb vo výške 2 – 10 m. Jedna hniezdna dutina bola po vyvedení mláďat aj premeraná. Jej rozmery: priemer vletového otvoru: 3,5 cm, priemer dutiny: 8 cm, hĺbka dutiny: 30 cm – P. Rác.
  - *Charadrius dubius*: 22. 6. 1955 Medved'ov (8271) 2 hniezdne páry na štrkových laviciach Dunaja – A. Stollmann, 14. 5. až 26. 5. 1961 Bratislava – Petržalka (7868) 1 pár na štrkovej lavici Dunaja (rkm 1865) – C. Barčák.
  - *Ixobrychus minutus*: 12. 9. 1963 Bodíky (8070, 8170) 1 ex. v lužnom lese na dunajskom ostrove – B. Matoušek, 3. 5. 1968 a 6. 5. 1969 Čičov (8272) inundačné pásmo naproti „Čičovskému mŕtve ramenu“ vždy 1 ex. – A. Stollmann.
  - *Lanius senator*: 13. 6. 1954 Bojnice (7277) adultný pár s vyvedenými mláďatami v ovocnej záhrade – J. Darola.
  - *Limosa limosa*: 5. 4. a 18. 4. 1967 Čiližská Radvaň (8172) „Čiližské močiare“ pozorovaných 7 – 10 párov, podmienky pre hniezdenie sú tam stále vyhovujúce: na lokalite sa nachádzajú pasienky a ostricový močiar (s ostricovými stoličkami); 16. 4. 1968 ostricový močiar na lokalite je rozoraný – F. Matoušek.
  - *Luscinia svecica cyanecula*: Čiližská Radvaň (8172) „Čiližské močiare“: 5. 5. 1958 pozorované asi 4 páry (spev samcov) – Z. Kux, 12. 5. 1960 výskyt nezistený – Z. Kux & A. Randík; 20. 6. 1963 pozorované 4 samce, 5. 7. 1963 pozorovaných 4 – 5 ex. (2 ex. ulovené do coll. SNM-PM Bratislava) – F. Matoušek. Ďalšie druhy pozorované na tejto lokalite: 5. 5. 1958 *Gallinago gallinago* 2 páry, 12. 5. 1960 *Circus pygargus* 1 pár, *Circus aeruginosus* 1 pár – Z. Kux & A. Randík.
  - *Motacilla flava*: 26. 4. 1953 Gabčíkovo (8171) „hojný“ druh na vlhkých a ostricových lúkach pod obcou – A. Stollmann; 20. 6. 1963 Čiližská Radvaň (8172) na „Čiližských močiaroch“, kde sa pasie dobytok, hniezdi „veľa“ párov (vtáky kŕmia mláďatá, potravu zbierajú medzi pastúcami sa kravami) – F. Matoušek; 3. 5. 1968 a 5. 5. 1969 Čičov (8272) „hojný“ druh na vlhkých a ostricových lúkach severozápadne od obce – A. Stollmann; 15. 5. 1988 Komárno (8274) „Vlhká lúka“ periodicky zaplavovaný pasienok so zaplavenými depresiami v medzihrádzovom priestore Vážskeho Dunaja nad mestom (rozloha 37 ha) pozorovaných 10 párov – M. Deraj.
  - *Passer montanus*: 6. 4. 1967 Gabčíkovo (8171) „Ercsed“ hniezdia 2 páry v spodnej časti hniezda *Haliaeetus albicilla* – L. Erdős.
  - *Phalacrocorax carbo*: Kalinkovo (7969) „Ostrov kormoránov“ 6. 4. 1956 v kolónii odstrelených 13 ex. a odobratá 3 ks a 4 ks násada, 29. 5. 1956 v kolónii odstrelených 18 ex. V oboch prípadoch bol materiál získaný pre účely výskumu prírodných ohnisk nákaz (pre Virologický ústav SAV a Ústav epidemiológie a mikrobiológie v Bratislave) – F. Matoušek & F. Balát. 8. 8. 1951 Baka (8171) na dunajských ramenách loví „veľa“ kormoránov – A. Stollmann.
  - *Picus viridis*: 3. 5. 1980 Tomášikovo (7972) čiastočná násada 1 vajce v dutine po tesárovi čiernom (topoľ sivý 8 m vysoko) v lužnom lese pri Malom Dunaji (adultný pár sa zdržuje pri hniezde a vletuje do dutiny). Ďalšie nálezy hniezd pochádzajú z pásma podunajských lužných lesov: 1. 6. 1991 Čičov (8272) brehový porast „Čičovského mŕtveho ramena“ hniezdna dutina s vyspelými mláďatami v zdravom kmeni topoľa sivého, 22. 4. 1992 Bratislava (7868) „Vlčie hrdlo“ hniezdna dutina v zdravom kmeni topoľa sivého (samec sa zdržuje v dutine), 9. 4. 1993 Zlatná na Ostrove (8273) „Veľkolélsky ostrov“ čerstvo vytesaná hniezdna dutina v zdravom kmeni topoľa sivého (vtáky sa sriedajú v dutine), 18. 4. 1993 Bratislava – Podunajské Biskupice (7868, 7968) „Kopáč“ hniezdna dutina v zdravom

- kmeni vrby (adult. pár sa zdržuje pri dutine) – P. Rác, 3. 6. 2004 Baka (8170) ostrov „24“ hniezdna dutina s vyspelými mláďatami v zdravom kmeni topoľa sivého – J. Ilek, 29. 4. 2005 Bratislava (7868) „Vlčie hrdlo“ hniezdna dutina v zdravom kmeni topoľa sivého (samec sa zdržuje v dutine) – P. Rác.
- *Podiceps cristatus*: 8. 7. 1972 Čičov (8272) „Čičovské mŕtve rameno“ najmenej 3 hniezdne páry – A. Stollmann.
  - *Serinus serinus*: 3. 5. 1986 Šamorín (7969) obsadené hniezdo ešte bez násady na okraji lesa (pár sa zdržuje pri hniezde), neskôr opustené pre ťažbu dreva. V blízkosti stavia hniezdo ďalší pár kanárikov poľných. 3. 5. 1987 Vojka nad Dunajom (8070) pár stavia hniezdo nezvykle vysoko (asi 12 m) na vrbe, 15. 7. 1987 Horný Bar – Šuľany (8070) obsadené hniezdo na vrbe (nekontrolované), 26. 5. 1990 Dobrohošť (8070) hniezdo so 4 ks násadou na vrbovom kríku, 19. 5. 1993 Bodíky (8070) pár stavia hniezdo v poraste pri ramene – všetko P. Rác. Nálezy hniezd a pozorovania pochádzajú z dunajských ostrovov.
  - *Sturnus vulgaris*: 1. až 4. 6. 1961 Bodíky (8070, 8170) „hojný“ hniezdič v starších porastoch na dunajských ostrovoch – F. Matoušek & B. Matoušek, 2. 5. 1961 a 30. 4. 1963 Baka (8170) „hojný“ hniezdič vo vrbových porastoch na „Ostrove orliakov morských“ – A. Stollmann.
  - *Sylvia nisoria*: výskyt v hniezdnom období (apríl – jún) na dunajských ostrovoch v inundačnom pásme pred sprevádzkovaním vodného diela (územie bývalo ešte zaplavované): 26. 5. 1985 spev 1 ex. Hamuliakovo (7969), 27. 6. 1981 – 1 ex. s potravou v zobáku, 8. 7. 1984 vyvedené 4 juv., 29. 4. 1986 – 1 pár a ďalšie dva ex. Šamorín (7969), 14. 5. 1986 – 1 ex., 7. a 17. 5. 1989 – 1 ex., 30. 4. 1991 spev 1 ex. Horný Bar – Šuľany (8070), 9. 6. 1979 – 1 pár, 9. 5. 1989 – 1 pár pri stavbe hniezda, 29. 6. 1990 – 1 adult. s 1 vylietaným juv., 9. 5. 1992 – 2 ex. Bodíky (8070, 8170), 4. 6. 1989 – 1 ex., 29. 4. 1990 spev 1 ex. Baka (8171), 14. 5. 1989 spev 1 ex., 5. 5. 1991 – 1 ex. Gabčíkovo (8171), 24. 5. 1987 spev 1 ex., 5. 5. 1990 – 1 ex., 2. 5. 1992 spev 1 ex. Medveďov (8272), 17. 5. 1986 spev 1 ex. Klúčovec (8272), 25. 5. 1991 spev 1 ex. Kližská Nemá (8272). Všetko – P. Rác.
  - *Tachybaptus ruficollis*: 15. 5. 1934 Vojka nad Dunajom (8070) ulovený 1 samec – leg. Z. Frankenberger pre coll. Slovenského vlastivedného múzea v Bratislave (doklad sa nezachoval, Prírastkový katalóg Vtáky v SNM-PM Bratislava). Zimné výskyty na Dunaji: 29. 1. 1950 Bratislava – Petržalka (7868) asi 20 ex. – M. Bališ, 17. 12. 1967 Čičov (8272) 5 ex. – P. Binder, 17. 1. 1976 Gabčíkovo (8171) 12 ex. – P. Rác.
  - *Upupa epops*: 6. 5. 1949 Trhová Hradská (8072) v okolí obce „hojný“ druh – A. Stollmann.

Zostavil: **Peter Rác**

Došlo: 23. 1. 2022

Online: 25. 1. 2022